

پوشیده — ۱۵ کانون ثانی ۱۳۴۱

ایکمنجی سنه — نومرو ۲۹

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده

« وقت » مطبعه سنه

متصل گوشه باشند

نومرو ۲

صاحب و مدیری

محمد مسیح

ملی مخبر

آبونه شرائط

سنه لکی ۲۵۰

آلتی آیانی ۱۲۵

فرق العاده نه خه ل

ایکون ۵۰۰ و ۲۰۰

عمر و قدر

مجموعه متر هشتتجه

طبعی تقییب ایدلمان

آثار اعاده ایدلمان

هر آبلک برنجی داده بشی کونلری بیقرار ، علمی ، ادبی ، اقتصادری ، فنی رسمی مجموعه در

«کنج خرسیتایلر جمعیتی» نك مرقی ماهیتی

۲

«کنج خرسیتایلر جمعیتی» تورکیده یاشایان وطنداش روم کسجنه، آشانیه دوج ایتدیکنز ترجمه کی شکلی وردی . کله جک نسخه مرده ده تورک کسجنه نه شکل وردیکنی کوسترن جانی بر ترجمه حاک آجیقلی مرحله لری کورد جکسکنز .

«مضرت عیسی ایچره مله شاهلر» ده

مترجمی : مظفر شریف
عربی : از میر آفریقان فولادی
مدیر لیدن رالف هارلو

قافله نك رهبری

ای مسیح ، نبی اسیر یاب :
اوزمان بن حر اولورم .
کندی سلاجی بیراقدیر :
اوزمان بن بی فاتح بولورم .
استاذ کاهن کندی اولورسم
حیاتک طلعه - حاجن - باتارم .
بی قولار کده حبس ات ، کلیده ،
اوزمان جهانک قدری بن .

آوروپانک حرب نشانه لریله دولو هابانک طوپراقدن سسی کی فریاد ایدن بوجاقلری ظلم و وحشت قائله لکلیه بیلیر ، فقط آنادولو شایع جانوارلنک و نهایتن اضطرارک قوربانی اولدیغی هنوز حس ایتکده در . بو آجی قاصیرغسیله ، قتل عاملرله ، قادین هیچقیرقلریله ، چوجوق فریادلریله برابر باشقه سسلرده دوویویورم : آجیدن حصه آلان ، شیخ یوکی صیرتلرند طاشیان قیز وارلک کسجنلرک سسلری ، «تورکیه کوکلی طله» قافله سنک نغمه سی تکرارلادجیه اونلرک صدالرنده مظفر بر ایمانک بسته سی وار .

«مسیحک روحیه» هدفن بو طوپراقدن حیاتیازی اونک

خدمته وقف ایتکدر » [۱]

مسیحک روحیه ! بو بزم قلابری طوپراغک ولوله سندن ولوشندن یوکسه لیر . ینه بر دفعه داها اوزاقدکی یشیل تبه نک

(۱) کنج خرسیتایلر جمعیتی، اعضاسندن الک قابلیتلی کوردکلری «کوکالی طله جمعیتی» نه آپیور . بوتشکیلات کنج خرسیتایلر جمعیتک معنوی برمحاصه سیدر ، روحیدر . هدایت ایدر یله رک بورنیه ایحرار ایدن مبشر کنج «حیاتی مسیحک خدمته وقف ایدمکنه» دائر یمین ایدر . تورک اوجاقلرنده اولدیغی کی الله برهوت جزدانی وریلیر . اوستونده «مسیحک روحیه» هدفن بوملور اراقدن حیاتیازی (اونک) خدمته وقف ایتکدر» سوزلری وارد .

مرک آتشم

افنده باس طوندی بر دتیره یاز :
بوکون چاپوق کچدی ، آتشم تیز اولدی .
نوز قالدیردی قارشی بولاردن پوراز ،
قوپان بول اولجری آکلنیز اولدی .

آتشم ، سانکه پوشلق ایچمه دولار ،
داغلرک جلای کیندیکه سولار ،
روزلارده برده دین حاجی بولار ،
آزق بو بوللرده بکلنیز اولدی ...

حبیب فاضل

یایلمش تورک عنصرتلرینک فاضل طرفندن تاتورالیزه (تمثیل)
ایدلک اوزره اولدقلری کوروروز .

شمال (روس) آذربایجان ایله روس تورکستاننده اوماوران عرقداشلیق ایسه بوکون صولک حیات و ممت محادله سی معالاسف غائب ایتک اوزره دولر . تاکری کوسترمسون ، بویکدیشله یارب عصر صولک بوکون تورک اکثریتلری حاوی تورک عتکلتلرینک بابی عرق طرفندن تمثیل ایدلش اولاجی کورم جکیز . بو وضعیت قارشوسنده بوکونکی تورکبانک بویوک آذربایجان ایله برلکده بیله اولسه دیگر بویوک ملتلر منظومه سی داخلنده یاشایه بیلجکی طن و تخمین ایتک پک ضروری بر صافبالکدر . چونکه :

افرادینک یوزده سکسانی باشقه ملتلر طرفندن یوتولش وچک بر ملتک بوتون واری داها قوتلیر و بویوک ایچون الک جالب اشتها بر لقمه در . بناء علیه بان تورکیزم مفکوره سی کوته بن بر تورکیه نك الی الاید مستقل ایشامه سی تصور دکدر . بان تورکیزم مفکوره سی ۵۵ میلیون تورکلیک و ۱۰ میلیون کیلومتره مرایی بویوکلیکنده ک تورک وطنه نور ، عرفان ، رفاه و حریت کسیره جکدر .

تورکلیک بو مسعود آتیشه اینانه رق کوزلریزی یومارکن ، قلابریز بو اصیل ملتک وحدت و حریت شعرینک تمه پوسی ووراجقدر . برلین : کانون ثانی ۱۹۲۵ الکتریک منحصی
بکر صرغی

کولک سنده یز، ینه کچن ساعتک قارالینسی روحک مونس
خطابه سی بیرتار :

نه بایدقلری بیلمه یورلر . اونلری عفو ایت ، تا کریم !
صلیب مظفر اولدی ، محبت اولوی یره سردی .

عثمانلی ایمراطور اقلنده ایلاک «کوکلی طله» قوشرانی
۱۹۱۶ سنه سنک تشرین ثانیسنده ازمیرده اولدی . اوکون
یوز طله موجوددی . شفقدن باطیه قادر هبسی ازمیر
بین الملل اورک و قیز مکتبلرینک کوکلی کینجلیرنک هیجان
قدرتیه وجده کترین تشریرلری دیکه دیلر . زیر خطابه
ویرن کوکلی اوراده بولونان آرقداشلردن بعضیلرینی صوکه
دفعه کورو یوردی . چونکه اونلر بر قاچ کون صوکران تورک
اوردوسنه خدمت ایتمک کیده جکلردی . بونلرک آراسنده ازمیر
بین الملل آمریقان مکتبی کوکلی طله قافله سنک رهبری یورکی
میخائیلیدس واردی .

بویله بر حقایق هیچ بر قلمک تصویر ایدمه چکنی بیلدیکم
حالده سزه اونک حیات حکایه سی آکلاتیم . حقیقی «عزیزلری»
وقهرمانلری وجوده کترین عنصرلری اونده بولورز . اکر
طانیق قریبز آراسنده اونک کبی یالکیز بر دانه اسم صایه بیلیر .
سه کز کینجلیکری زن کین عد ایدک .

یورکی میخائیلیدس یکریمی آتی سنه اول آنادولو ساحلنده
کوچوک بر کویده دنیایه کلدی . بابایی منسوب اولدینی
جمعتک قوقنده معنویاته ایمانان بر روم مکتبی معلمدر . طله .
لری او (ای جوان) ک آغیلنه سوق ایدیله حک قوزولر
فرض ایدردی . مکتبک پروغراملرینه انجیل درس لرینی ادخال
ایتشدی . هر برینک اوکونده یکی یونانجه لسانیه انجیلار اولدینی
حالده معلم طله لریله گوی کلاس سنده بولونوردی . پروتستانلیق
علامت لری عد اولوندینی ایچون بونلری روم محیطی کیندار بر
حسبه قارشیلانمیشدی . انجیلار آلرندن آلتندی . مکتبه کی
انجیل درس لری الفا اولوندی ، بابا محیطک واقرباسنک تعصیله
صوصه مغه مجبور ایدیشدی ، فقط کوچوک یاوروینی مسعود
تجیلر ویرن تلقینلره بیدش بر یوردی .

یورکی اون بش باشنده آمریقان مسیویر قولله زی اولان
ازمیر بین الملل مکتبه کلدی ، قولله زک ابتدائی قسمنه کیردی .
بودورده اونک ده (یونان - اورتودوکس) اولمایان هر شینه
عداوتی واردی ، پروتستانلیق ایچون دشمنک حساسلری برله یوردی .

فقط ینه بودورده یورکی کیندینسی وعبسی نی سوه نلرله حقیقی
بر دوستلیق تمانسه کیر یوردی . مکتبک (کینج خر سنانلر جمعیتی)
تشکیلاتنه داخل اولدی . نهایت جمعیتک ریسلک موقعی احراز
ایتدی ، بو وظیفه نی ایفا ایتدیکي ائشاده مدھش عاقلره مروض
قالدی . حکومتک امریه برکون تووک چتھلری آدالر دکری
ساحلنده تهلر آراسنده کی کوچوک کویه هجوم ایتدیلر . غروب
زماننده اوچ بیک کوبی اوجاقلرینک اطرافنده مسعودانه
اوطوریورلردی . کیجه یارینسی اوطو پراقلردن برقل عام و جنایت
فورطنه سی اسدی . وکوبولوری وحشت ایچنده بالقیجی قایقلرینه
سوق ایتدی .

وحشت حوادث لری ازمیرده دیولدی . هتھلرجه سودیکی
انسانلاردن ، آنته سندن ، باباسندن ، همشیره لرندن یورکی
هیچ بر خبر کله دی . بو آجق لی زمانده آمریقان قیز
مکتبنده اوقوت دیردینی بر همشیره سنه امید ویرمکده لازمدی .
داها فضله صبر ایتمک ممکنمز اولدینی اضطرار کونلرنده
یورکی اکثریا نیم اودامه کایردی . شیعه یوکنده عیسی ایله
اورتاقلاشدیچه اونک دعالری نیم ایمانه قوت ویر یور . اسکیدن
بری برر نظریه حالتده طاشیدیق بویوک حقیقت لری بکا فعلا
اوکوره ییوردی . نهایت حقیقی اوکوره ییلدک . آجیق دکزده
کوچوک بر قایق ایچنده ساعت لره چیر پیندقدن صوکران آنته سنی
همشیره سنی بر یونان طور پیدوسی آلیبور و مدللایه کوتو .
دیور . دکزدن بابایی ده بر واپوره التجا ایدمک سلائییک
کیدییور . آیلر کچیور ، آنته ، بابا و کریم لری مدللایه
بولوشوبورلر .

یورکی بو قورقو و تجربه کونلرنده (کوکلی طله) اولدی .
بونلر آتی کیشی ایدیلر . ایلاک قافله نی تشکیل ایدیورلردی .
یورکی هممن کیندیلرینه رهبر اولارق انتخاب اولومشدی . حرب
اونی اوزون مدت داغیلان عائله سنی کورمکدن منع ایتدیکي
حالده مکتبک حیاتنده یزد و بوتون طله یه بر قدرت و الهام
برجی اولارق قالمشدی . اداره هیئی اعضا لرینه بر رفیق وقار دیش
کی ایدی . ۱۹۱۷ حیزر ائشده بویوک دیپلومانی آلدینی زمان
الهیات تحصیل ایچون آمریقایه کوندرده ی مکتبه قورر
ایتشدی . تحصیلی اکلادن صوکران جمعیت ایشلرنده نیم معاونم
اولق اوزره ازمیره دونه جکدی . خصوصی مشغله سنی احضاری
صنفلرینک چوجوقلری تشکیل ایدمکچکدی . بو صیرملرده تورک

اللهم بنی اسیر یاب
او زمان بن حر اولورم .

قاووشاجمیز صلی و اونک لطفیه قیزیل چوللوده سوکیلی
وظیفه مزده تکرار بولوشه جغمیزی دوشونجه آجیلیم آزالییور،
قلبه و روحه اک یوکسک امیدلر دولیوردی .

دون کیچه رؤیامده قیزیل چوللوده ایمیش ، مکتب میدانک
نهایتده کی اؤکزه کیتیم . گندی چوجوق شریقلردن بریله جون
ایله روٹ بنی قارشیلایورلردی . ایرتسی کون آقشامه قدار برؤیا
بنی سعادت ایچنده یاشادی . بو رؤیای حقیقت اولارق
کوره جکیم ؟ او کونلرک سعادت بزه کجش کونلرک بوتون
آجیلار بنی اونوتدوراجقیمی ؟ الله بیلیر ، چونکه بز شیمیزی
اللهک امل بیلکیمسه وعشقه مدیوز . تل اورکولری آرقه .
سندگی بو حیات پک شن برشی دکسه ده انکیزلرک تراکتیه
بنم ایچون تورک اوردوسنده کی حیاتمدن دها مسعوددر »

بو مکتوبه یازدیغیم جوابدن برقاچ سطر قتل ایدیورم :
« فلسطین تورک نللمدن قورتولدجه قلعه کان سرورله
تورک اوردوسنده تهلکده اولدیغکزدن سن ، صاوا ، ایوان
هکیمیان و دیگر سوکیلی انسانلر ایچون دویدیغیم تورقو بری
برینه قاریشوردی . فقط بیلیموردم و بیلرک سونیوردیمکه
باشکزه نه کایرسه کسین هر تجلی فی اضطرابدن ییلمایان ، اولومدن
تورکیمین انسانلرکی قبول ایده جکسکز . دایما دعالرمدن سن
واردک . نهایت سلامتی بولده ؛ الله تشکر ایدیورم . مکتبک
(دخی ایشلر شعبه سی) نده سنی معاون اولهرق ایستدیمکی
ازمیره یازدم . احضاری صنفلرده کی چوجوقلر باشلیجه مشغله کی
تشکیل ایده جک . بو، قولله قسمنده کیلرله لایضه اوغراشه بیلیمک
ایچون بنی سربست بیراقه حق . نه قدسی بر آن اوله حق : قیزیل
چوللوده مکتبک میدانلغده سسلریمز بر دفعه دها « قلیجه ،
آتشه ، زندانه رغما یاشایان بابلریمزک ایمانی » نغمه سنده برلشدیمکی
کون .

قاهره دن یورک دن مارت تاریخله آلدیم بر مکتوب شوپله
ددیور :

« چوق ایستردیمکه آمریقا . میستر ویلسون ایچون بوتون
حسن ایتدکلامی قلعه افاده ایده بیلیم . نه یازیککه بونک ایچون
افاده قدرتم پک ضعیف . سزک کی آمریقان اولان بردوسته

اهردوسنه آلتیدی . اوردویه دعوتشدن برآز سوکرا یازدیغی
مکتوبدن قتل ایدیورم : « هیچ بر آن ایچون عیسی نک
عشقندن ، معاونتندن و رهبرلکندن شهیه دوشمدم . جهانده
(او) اسرارلی برصورتده حرکت ایدیور . حرکتده بولونان
هرشی اییلکه دوغرو یول آلیور . ازمیر کلیساهنه ایلاک تبشیر
هر زمان قدار قدرتی ، الهامکار و جانلدر . دوستلریمزک
و سوکیلی جانلریمزک دعای اوزه ریمزده ، المن عیسی نک النده
اولدجه (اونک) عشقندن بزی هیچ بر قدرت آیره ماز .
هر شیئک اولنده و فوئنده (او) وارد . ایرکچ یا بو دنیاده
یاخود ایدینه (او) بزه جان و بره جکدر . (اونک) اسمی
تویج اولونا جکدر . بز (اونک) ز . بزم بهامیزی (او) قلیله
اوده مشدر . »

اوت ، قائم که بو بر حقیقتدر . ازمیرک برنجی (کوکلی
طله) قافله سنک رهبری یورکی میخایلیدس یا حیانه ، یا ممانده
فقط هر حالده گندی وزم (صاحب) مزی تویج ایده جکدر .
یوقاریده قید ایتدیمک وقعلردن بری چوق شیلر اولوب
کپدی . آیلرجه فرانسه ده چالیشدم . آمریقایه دوندیمک زمان
یورکیدن بنی بکله یین شو مکتوبی بولهرق سویندم . جنرال الی
قوتلریمک جان ورن بر تورک اوردوسنه صوک ضربه یی
ایندیره چی کونلرده فلسطینده تورک عسکری اولارق بولونان
یورکی و آرقداشلری ایچون چوق مراق ایدیوردم . مششوم
شیئه نه قدار دشمن اولدقلر بنی ، عصرلردن بری ملتلیغی
زنجیرله یین قوتک سقوطی نه دین حسرتلرله بکله دکلیغی
بیلیوردم . یورکی ایشته بوخبری ویریوردی . ۲۷ ایلول ۱۹۱۸
تاریخله سویشدن یازیلان بر مکتوب شوپله دوام ایدیور :

« بونک اللهک کونلدر . اونک ایچون بز سوینه جکز
و مسعود اولاجمیز . فلاکتلریمک ابتداسنی بیلیمورسکز ، فقط
تاجلرله بزم نهایتندن خبردار دکسکز . (۱۹) ایلول پرشبه
صباحیه جوقندن بری بکله یین تعرض باشلادی . انکلیز قوتلری
بالکیز یورویورلر ، تورکلر قاجیورلردی . متفشی قدرت
بارچه پارچه اولدی . هرشی ، هرکس یا بخو اولش یاخودده
انکلیزلرک الله کجشمشدی . وظیفه یه کیدرکن قلمدن قیزیل
چوللوده (یارادیس) او قدار خوق تکرار ایتدیمک شرفی
سویله یوردم :

کوردەرحەین

آیلەر دەر اوغلەر چوروش حصار ،
کوردەرحەین - سوزولە ییقیق پرچندن ؛
کورونیز یولاردن آشدی بولولار ،
کوردەرحەین قاب اولدی افک اوچندن ..

✽

قدرك ياماند قايه اويوني ،
كوكلدر اوينايان عالده بوني ،
وكوزلر كوردەرحەین اولدینگی
طالع فیرلایان سرت آوچندن .

✽

بو امل افندە سادات بیله ،
کیمەن کجیدیک پوسرەت ایله ؛
قلبدن وورولان آی بولجو ، سوبله
مکمنی قورولوش اولک اوچندن ؟

امەد قەرسی

استاد ایتدیکم ایچون مفتخرم . سزکله ، آمریکا وەر آمریقان
مفکورەسی ایچون اولان عشقەلەدە مفتخرم .

اگر بکلیره علاوه ایدیلەجک بر سوزی داها اولسەیدی
یورکی امیمکە شونی سوبلەجکدی : «عیدی آمریقان طلبەری
ایچون مراد ایتدکری آنادولونک یونان طلبەری ایچوندە
مرادایدە بیلیر . آمریقالک قیزوارکک کنجلیرە (اونک) غایەری
لائیقلە تمیل اولدینی ایچوندکە اخیل اونلر ایچون بر حقیقت
اولسەر . آنادولودکی یونان طلبەریلک یکانە نقصانی بونک
اونلر لایقە تمیل اولونماسیدر . »

بو غایەلرک تمیلندە بزە کیم کلوب یاردیم ایدەجک ؟ سزە
احتیاجز وار .

مطایعہ

زانی قائم مقام

داها چوققلندە یانسانک کتبخانەسندن آشیروب قاریشدریدی
« ثروت فنون » لردە « علائیه » نلک رەسنى کورمشی ، اوزماندن
بەری اومطراحی اولونماشدی : ذەکیر کئارندە ، خفیف پر تەبەنک
صیرتندە تەبا ، مستریق ، متواضع برلەجک ... اونلک ایچین سامنک
اورایە تبیین اولونماسەندن چوق نمون اولدی . هلە شوملی حرب
حەرلەندە اورایە ، اونلک کبی مفکورەسی پر آدامک قویاجنی سیستم
آبدی بریادکار اولاییلیر .

..

سامنک علائیه بە کوتو برا ایلان واپوریلە کیتدی . بو بولک پر
قالبانی اونی قارشیلایما یجقشدی . کوردی کە بوقالبانک آلک اوکندە
کیدەن شالوالی ، آکائی صاریقی ، قارا صاقالی ، ایزی آغیزی اوافانی
کوزلو برطیقاز آدام وادرد ؛ هرکس اونک آرقەسندە صایغلی پر
وضعتلە دورویور . او ، درحال تخمین ئەتدی کە بو دە اشراقندن پریدر ،
و بورادەدە اشراق ساطتی وادرد .

— کیکیلە مشرف اولویورم افندم ؟

« دەدەمەز ، ژاندارمە ملازی مەم بروظیفەنی پرینە کتیرمک فرستی
دوشەددر قییه آتیلدی :

— افندم ! علائیه نلک آک بولک اشراقی آق آغازادە حیدرافندی !
بلەیدە رئیسیدر افندم .

حیدر افندی اغروندن خوشنود نظرلرە قائمقام بکک پوزنە باراق
صیرتیقش ، صوکر تخریرات کاتبە آمر وەرەلک :

— یزم آراپە ناردە ؟ کلین !

دەدەشدی . سامنک ، قیرمق ایستەدکی برقوتە شیمیدین بوپون
ومرەلە ایچین تیسەلە جواب وەردی :

— افندم ! آرتیق ساعەدە بوپورولکدە بزوماندان بکلە برا برکیدەلم !
فقط ژاندارمە ملازی کەلەلەدی :

— های های ! بوپورولک افندم آما . . رئیس بکک آراپەسی
راحتدر . هم ... بندەکک آراپەم یوق ... شیمدی بولامیزدە ...
اوزمانە قادار آراپە یاناششدی بیله ... قائمقام بک ایستەرایستەمەز
بلەبرئیسەلە برابر پندیلیر . فقط هرایکسی دە بری برلە چارپیشاقچیری
داها اورادە دوشونویوردی ؛ و سامنک بک کندی اورەندە بو حریف
نەوژی دەنەمە بە قاقماسین دییه شیمیدین فضلە فضلە قولونشامش ،
جدی بروضعتلە اوینە کیتەشدی .

..

هیبات ! آودە حیدرافندینکدی . او ، کلەدن رئیس بک دوشەتمش ،
وحاضرلاششدی .

قائمقام اوست محله دە ، نظارق کوزەل بریزدە ایکی اولملی برأو
بولدی وطاشیندی . اولملەک پرینە پورتاتیف قاریولاسی قوردوردی
واورادە اونوردی . یکنی شەرک نلک آشیجستە ایشارلابوب یاپدیریپور ،
خدمەتندە ژاندارمە نقری کورویوردی .

سامنک بک تحقیق ئەتدی وچاقوق آکلادی کە حیدر افندی علائیه